

po zgledu „Hrv. ped. zbora“ tudi z izdajo knjižice za učencev biblioteko. Vsako leto bi naj izšla vsaj ena knjiga. Prepričan sem, da bi prinesla tudi „Slov. Šol. Matice“ precej dobička, enako spominskim listom.

G. nadzornik Stiasny, ki je izmed Slovencev videl največ sveta, je predaval dne 8. januarja v Mestnem domu o svojem potovanju na Spitzbergen in severni rtič. Nad vse zanimivo predavanje je pojasnjeval s skriptičnimi slikami. Velika dvorana je bil natlačeno polna in predavatelj je žel burno pohvalo.

Za župana v Trbovljah je soglasno izvoljen okr. šolski nadzornik in ravnatelj g. Gustav Vodušek.

Razpisana je služba potovalnega učitelja s slovenskim in nemščim jezikom, in sicer za politični okraj Tolmin in občine trnovske visoke planote s sedežem v Tolminu.

Ponesrečil je šolski vodja v Svetini na Štajerskem, tov. Ožbald Pustisek. Zlomil si je nogo. Nadomešča ga Juro Kislinger iz Celja.

Iz Ormoža nam poročajo, da so dne 26. decembra 1907 dobili v postelji mrtvega 43 let starega začasnopokojenega učitelja Jožefa Albrechta, ki je dlje časa služboval pri Sv. Miklavžu. Zadel ga je kap. Pokoj mu bodi!

Šolske vesti iz Štajerskega. Za nadučitelja sta imenovana Franc Januš v Slatinu in Franc Omerešek v Storeh. Za definitivne učitelje, oziroma učiteljice pa Anton Kovačič v St. Vidu pri Ptuj, Stefan Seliga v Rajhenburgu, Jožef Korban v Gornjem gradu, Ema Trstenjakova pri sv. Barbari v Haložah, Frančiška Hribarjeva v Laporju, Stefanija Einspielerjeva pri Novi Štifti, Matilda Smidova v Podgorju, Mihael Roš v Hrastniku in Jožef Velkavrh v Trbovljah-Vodah.

Iz Oreha nam pišejo: Na novega leta dan je bila v Orehu šol. veselica in roditeljski sestanek. Udeležba je bila sijajna. Šolska soba je bila premajhna, zato so morali nekateri poslušalci ostati na hodniku. Tov. učitelj Mežan je pokazal, da njegov trud ni zaman. Otroci so nas razveseljevali z nežnim petjem in ljubimi deklamacijami. Nato so nastopili domači pevci in zapeli več narodnih pesmi. Tov. Mežan je govoril v kratkih, a jedrnatih besedah o skupnem delovanju šole in doma. Starši so zvesto poslušali in videti je bilo, da jim vsa prireditve ugaja. Šolarji so bili ob božičnem drevescu obdarovani z obilnimi darovi. Vse je bilo jako lepo, zato si želimo še več takih sestankov!

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 187. vodstvena seja je bila dne 27. decembra 1907. Sejo je otvoril prvomestnik in naznanil, da so se izvršili sklepi družbenega odbora. Glede na napade „Slov. Gospodarja“, ki očita družbi „nehonetnost“ napram šolskim sestram na Muti, se je sklenilo objaviti vse tozadavne dopise med vodstvom in šolskimi sestrami na Muti, oziroma v Mariboru. — Kat. pol. in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem se naprosi, naj vpliva na „Mir“, da preneha z napadi na družbo, ker bi družba v slučaju, da ne dobi s Koroškega prispevkov, morala ustaviti svoje delovanje na Koroškem. — Stalno nameščenim učiteljem v Trstu se dovoli do preklica draginska doklada letnih 240 K. — Gdč. Ema Zamejcek se imenuje stalno učiteljico v Trstu, gdč. Ivana Kastelic stalno vrtnarico na Savi. — Proračun družbin za l. 1908. se razporeži v pisarnici odbornikom na upogled in se bo sklepalo o njem v prihodnji vodstveni seji. — Dopis šolskih sester v Mariboru, v katerem naznanjajo, da ostanejo do 30. septembra l. 1908. na Muti, se pod pogojem, ako ostanejo same, ne da bi podučevale pod moškim vodstvom, se vzame na znanje. — Šolski postrežniki pri Sv. Jakobu v Trstu se mesečna plača primerno zviša. — Na predlog dr. Žerjaya se voli poseben organizatoričen odsek, ki mu bodi naloga, ojačiti društveno delovanje in imeti v evidenci podružnice in sploh narodnostno stanje po slovenskih pokrajinah. — Ker so sedanji pisarniški prostori pretesni, se najame od „Čitalnice“ še eno sobo. — Sklene se izreči vodstveno zahvalo vsem slovenskim listom, ki so podpirali l. 1907. družbo. — Poleg tega se je obravnavalo o nekaterih notranjih družbinskih zadevah.

Ne zabite

„Učiteljskega konvikta!“

Razgled po šolskem svetu.

— **Mestni šolski zdravnik v Ljubljani.** Občinski svetnik Šubic je pri proračunski debati v mestnem občinskem svetu naglašal potrebo mestnega šolskega zdravnika. Župan Hribar je v veseljem pozdravil ta predlog in dejal, da bo lahko dobiti pokritje za te stroške. Prav je tako!

— **Jugoslovanski vseučiliščniki v Ameriki.** Na vseučilišču v Valparaisu so ustanovili jugoslovanski akademiki svoj klub „Prosvjeta“, ki šteje sedaj sedem članov. Tajnik je Slovenec Anton Jaklič.

— **Reforma angleških vseučilišč.** Odkar je Josip Chamberlain koncem 19. sto-

letja uredil vseučilišče v Birminghamu po vzoru vseučilišč na evropskem kontinentu, se je čim močneje pojavila želja, da se na enak način preustroje tudi vseučilišča v Oxfordu in Cambridgeu. Birminghamski škof je že v minulem zasedanju angleškega parlamenta opozoril na potrebo, da se to važno vprašanje reši, a vlada je obljubila, da bo v to svrhu imenovan poseben odbor. Glavni vzrok je, da bo možno študij na vseučilišču poceniti in da bosta vseučilišči v Oxfordu in Cambridgeu pristopna tudi širjim krogom in da ne bosta samo domena bogatih in aristokratskih krogov. Zakaj samo bogati ljudje morejo dati svojim sinovom na leto 11.000 do 12.000 K, da morejo obiskovati vseučilišče. Druga točka, ki zahteva reformo, je nedostatek naučnega načrta.

Upravištvo „Učit. Tovariša“ je

odslej: Ljubljana, Gradišče št. 2.

Z gospodarskega polja.

— **V Vipavi** se je ustanovila pred kratkim po prizadevanju tovariša Mercina vinorejska zadruga, katere člani so večinoma pristasi učitelstvu prijazne kmetske stranke. Vodstvo novega gospodarskega podjetja je v rokah imenovanega tovariša. Opozarjamo vse prijatelje vipavskih vin na inšert „Prve vipavske vinorejske zadruge v Vipavi“, ki jo učitelstvu najtopleje priporočamo.

— **Svetovna razstava v Bruslju.** Z Dunaja poročajo: Belgijska vlada je oficijalno povabila avstrijsko vlado, naj se udeleži svetovne razstave, ki bo leta 1910. v Bruslju. Zadnja belgijska svetovna razstava je bila leta 1905. v Litihu.

— **Padanje žitnih cen.** V zadnjih dneh minulega leta so se cene žitu na tržišču znatno znižale. Razlog padanja cen je proizšel iz ameriških tržišč. Bazen tega je po vsej Ogrski zapadel sneg, in se misli, da so jesenske setve zavarovane pred mrazom.

— **Druga telefonska zveza Dunaj-Trst.** Dogotovljena je delna proga Ljubljana-Trst in je bila oddana 15. t. m. prometu.

— **Denar bo cenejši.** Angleška državna banka je že znižala diskont od 7 na 6 odstotkov. To se je takoj čutilo na angleškem denarnem trgu: privatni diskont se je plačeval s 5 odstotki; v Berlinu se je privatni diskont znižal od 6¼ na 6 na Dunaju od 5½ na 5¼ odstotka. Negotovo je še, kdaj zniža nemška državna banka diskont, ker ima velikanski promet. Od tega je odvisno tudi znižanja diskonta pri naši državni banki.

— **Jubilej poštne hranilnice.** Dne 12. t. m. je obhajala poštna hranilnica petindvajsetletnico svojega obstanka.

— **Česka trgovinska zbornica za severovzhodno Češko.** Iz Kraljevega Gradca javljajo, da se ustanovi čisto češka trgovinska in obrtna zbornica za severovzhodne dele Češke. Zbornica bo imela svoj sedež v Kraljevem Gradcu in obsegala češke okraje, ki so spadali dosedaj pod liberško zbornico.

Zahtevajte „Učiteljskega Tovariša“ v vseh lokalih, kamor zahaja učiteljstvo!

Raznoterosti.

— **Veliko posojilo.** Dunajski mestni svet je sklenil najeti 360 milijonov kron posojila za mestno občino. Potem je lahko dr. Luegerju prirediti bankete, ki stanejo po 60.000 K!

— **Proti bojkotu nemškega blaga** se je zavzela ruska vlada. Gospodarska društva ruskih častnikov so dobila ukaz, naj podpirajo rusko industrijo ter ne naročajo blago iz Prusije.

— **Knez Stanislav**, sin črnogorskega knezeviča Mirka, je umrl v Kotoru. Slovesno so ga prenesli na Cetinje s sodelovanjem vseh civilnih in vojaških oblasti, duhovništva, družtev in domačega prebivalstva. Po povelju cesarja Franca Jožefa ga je spremlila do meje častna stotinja kotske posadke.

— **Kanal Genova-Bodensko jezero.** Italijanski inženir Camimada je izdelal načrt za kanal, ki bo vezal Genova z Bodenskim jezerom. Te dni je Camimada pred italijanskim kraljem predaval o tem svojim načrtu. Kralj mu je obljubil, da obišče razstavo, ki se v kratkem odpre in ki bodo na nji razstavljeni načrti omenjenega kanala.

— **Čudna zmota** se je pripetila v državni bolnišnici na Long Islandu pri Novem Jorku. Meseca avgusta lanskega leta je umrl v bolnišnici ter bil pokopan na zionskem pokopališču v Novem Jorku 23 letni prisiljenec iz Avstrije Lazar Volster. Pogrebne stroške 460 K je plačalo poljsko dobrodelno društvo v Novem Jorku. Več članov tega društva se je tudi udeležilo pogreba. Meseca septembra se je pa Lazar Volster nenadoma pojavil v Komoljki v Galiciji, odkoder se je bil izselil spomladi v Ameriko. Ker je bila njegova rodbina uradno obveščena, da je Lazar umrl dne 7. avgusta v

Ameriki ter bil pokopan, so se vsi domači hudo prestrašili, misleč, da je prišel le njegov duh iz Amerike. Domačini so se pomirili šele potem, ko jim je natanko razložil, da je bil res hudo bolan, a ko je ozdravel, ga je ameriška vlada poslala nazaj v domovino, ker ni imel dovolj sredstev. S-dajtoži poljska družba v Novem Jorku bolnišnično upravo za povrnitev pogrebniških stroškov, a tudi poljski delavci, ki so se udeležili pogreba, tožijo za odškodnino za izgubo časa. Uprava bolnišnice pa je v najhujši zadregi, ker ne ve, koga je pokopala mesto Volsterja.

— **Kupčija z deklicami v Avstraliji.** Z ozirom na pritožbe zaradi krutega ravnanja z domačini v zapadni Avstraliji poroča list „Porth Morning Herald“ baje iz gotovega vira, da v severozapadnem delu dežele redno prevaža policija domorodne deklice v notranje kraje dežele, kjer jih prodajajo belcem, ki so nastavljeni na notranjih postajah. Policija sili deklice k potovanju.

— **Dom srbskih deklet v Budimpešti.** Veleposestnik Dugierski je daroval 250.000 kron za gradnjo doma srbskih deklet v Budimpešti. Dne 27. m. m. so položili temeljni kamen.

— **Pomanjkanje vojaških zdravnikov.** V avstro-ogrski armadi manjka zdravnikov. V aktivni službi manjka do 200 viših zdravnikov, teh bi moralo biti 290, oziroma 276, a v službi jih je samo 92 in še ti so večinoma po vojaških šolah. Med 110 pešpolki ima le sedem polkov predpisano število zdravnikov, večina polkov ima 3, in sedem polkov le po dva zdravnika. Še slabše je pri kavaleriji. Vojna uprava zahteva od delegacij 196.000 K za ustanove medicincev, kar pa ne bo zadostovalo. Zdravniki niso zadovoljni s sedanjimi plačili.

— **Grofovstvu se je odrekel.** Grof Ferdinand Hofberg, součenev in prijatelj iz mladih dni nemškega prestolonaslednika, se je odrekel grofovskemu naslovu. Pred nekoliko časa je vzel za ženo deklico, ki je bila uslužbena kakor prodajalka pri nekem izdelovalcu rokavic.

— **Narodna biblioteka v Parizu** je najbogatejša. Šteje 3 milijone knjig in 200.000 rokopisov. Zanje pride „British Museum“ z 2 milijonoma knjig in 50.000 rokopisi.

— **Koliko človek zapije?** Grozna je številka, s katero se lahko označi vsoto, ki jo človek zapravi za pijačo alkohola. Ako zapije človek dnevno 10 vin, zneso to na leto 36 K; v 40 letih zneso pa to 40 × 36 = 1440 K. Če bi 40 let shranjeval to, bi lahko kupil za ta denar malo gospodarstvo, ako bi se še obrestil priračunal! Kaj pa oni, ki zapije dnevno 20, 30 ali 40 h na alkohol? Kdor zapije dnevno 20 h — ta zapije v 40 letih 3000 kron, kdor pa zapija dnevno 30 h, ta potroši v 40 letih 4500 kron, kdor pa da 40 h dnevno za alkohol, ta zapije 6000 kron v 40 letih. Koliko zlatega časa pa se potrat v gostilnah in koliko boleznih izide iz dima gostilnic! Kdor izpije na dan pol litra vina za 40 vin, ta potroši v 40 letih 6000 K! Koliko težko zasluženega denarja se vrže s tem v žrelo pogubnemu alkoholu!

— **Bogata gledališna igralka.** Dvorna igralka Katarina Schratkova je kupila palačo Königswarter na Kolovratrangu za 720.000 K ter se v nji nastani, čim bo notranjost preurejena. Imenovana dama ima zveze z jako visokimi krogi.

— **Delovanje strupov na ježa.** Pred nekaj desetletji je glasoviti zoolog profesor Lenz opisal boj ježa s celo kopo gadov. Jež je gade premagal in pojedel, ne zmenivši se ni malo za njihovo pikanje. Pikali so ga tudi v jeziček, ali to mu ni prav nič škodilo. Od tega časa se je ukoreninilo mnenje, da strup sploh na ježa ne deluje, akoravno so nekateri o tem dvomili. Moderno zdravljenje z rumom je dalo povod, da so strokovnjaki delali poizkuse z ježi. Pustili so, da so strupene kače pikale ježe v jezik in v gobček. Ježi so precej oboleli, trpeli so tri ali štiri dni, a potem so popolnoma ozdraveli. S tem je bilo dokazano, da je jež zavarovan proti delovanju strupa. Neposredno ubrizgavanje katčjega strupa je pokazalo nazadnje stopnjo, do katere je jež zavarovan proti temu strupu. Doza, ki je ubila morskega presička, se je morala desetkrat povečati, da je pri ježu povzročila le prehodno bolehanje. Toda v ježevi krvi niso mogli najti materije, ki bi mogla služiti kakor lek proti katčjemu strupu. Z drugimi poizkusi se je dokazalo, da je jež zavarovan tudi proti drugim prirodnim strupom. Jež požre špansko muho, v katere telesu se nahaja hud strup, ne da bi mu kaj škodovalo. Prenese tudi dozo cijankalija, ki umori močno mačko v štirih minutah. Šele petkrat večja doza povzroči pri njem bolehanje. Jež ima torej res trdo kožo. Dober bi bil za — slovenskega politika, ki se zaganja vanj strup klerikalnih kač.

— **Največja mesta.** Razen Dunaja je še 5 mest, ki imajo nad 2 milijona prebivalcev, in sicer: London 4.758.218, Novi Jork 4.285.435, Pariz 2.722.731, Čikago 2.483.641 in Berlin 2.094.269 prebivalcev.

Ali ste že obnovili naročnino za leto 1908?

Poziv

vsem zastopnikom učiteljstva v okr. šolskih svetih na slovenskem Štajerskem.

Pri zborovanju upravnega odbora „Zveze slov. štajerskih učiteljev in učiteljic“ v Celju dne 8. decembra 1907 se je sklenilo, naj podpisane skliče shod zastopnikov učiteljstva v okr. šol. svetih zaradi pogovora o složnem nastopu v teh korporacijah. Tak sestanek so tudi nemški tovariši že imeli.

Vabite se, da se zanesljivo in točno udeležite sestanka, ki se vrši dne 2. februarja 1908 v Celju v okoliški šoli ob 10. uri dopoldne. Potnino ima plačati dotično okrajno učiteljsko društvo.

V Gor. Gradu, dne 6. januarja 1908.

Sklicatelj: Fr. Koebek.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 1908. Štajersko. 44 1—1
Na tirazredni ljudski školi pri Sv. Andražu v Slov. goricah se stalno ali začasno namesti učiteljska služba z dohodki po II. krajnem razredu.

Prosilci ali prosilke za to mesto, ki morajo biti usposobljeni za pouk v obeh dež. jezikih, naj vložijo svoje redno opremljene prošnje predpisanim potom do 15. februarja 1908, pri krajnem šolskem svetu pri Sv. Andražu v Slov. goricah.

Moška učiteljska moč dobi letnih 60 K za stanovanje.

Okrajni šolski svet ptujski, dne 10. decembra 1907.

Preklic.

Jaz Franc Bačar, posestnik v Kamniku pri Preserjih obdolžil sem po krivici gospoda nadučitelja Avgusta Korbarja v Preserjih hudobnega dejanja, vsled česar je ta gospod tožil pred sodiščem na Vrhniki. Ker sem uvidel hudo krivico, ki sem jo z neresničnim govorjenjem prizadajal g. Korbarju, sem ga prosil odpuščenja in se mu tem potom zahvalim, da mi je žalitev dobrotno odpustil.

Preklicujem pa s tem tudi javno vse žalitve in obžalujem, da sem iste izgovoril.

Kamnik pri Preserjih, 15. jan. 1908.

43 1—1 Franc Bačar.

PANORAMA KOSMORAMA

v Ljubljani, Dvorski trg št. 3

(pod Narodno kavarno). 6 53—3

Od 19. januarja do vštetega 25. januarja:

Potovanje po novi bohinjski železnici

Narodna knjigarna

12 52—11

v Ljubljani, Jurčičev

združena s trgovino s šolskimi, pisalnimi, risalnimi in drugimi v to stroko spadajočimi potrebščinami, se priporoča vsemu zavednemu naprednemu učitelstvu za dobavljenje vseh knjig in časopisov ter šolskih in drugih potrebščin.

P. n.

Sl. občinstvu, uradom, šolam, društvom uljudno priporočam svojo na novo ustanovljeno

knjigoveznico

opremljeno z najnovejšimi stroji tako, da mi bode mogoče izvrševati vsa v knjigoveško stroko spadajoča dela, kakor n. pr.: vezava protokolov lepo se odpirajočih, hranilnih knjižic v platno s črnim ali zlatim napisom, šolskih, društvenih in drugih sličnih knjig po najnižjih cenah.

Pri večjih naročilih odstopim 10 % v korist naročniku ali društvu, n. pr.: Od del, katere mi blagoviljo doposlata šolska vodstva ali gg. učitelji odstopim gori navedene odstotke v korist učiteljskemu konviktu. 42 5—1

Cenaje kot poved drugod. Za mnogobrojna naročila se pripravljamo.

Anton Janežič, knjigovez
Ljubljana, Florijanske ulice 14.